
ÖSTRA OCH VÄSTRA KILA BYGDEBLAD

NUMMER 2019 : 4 ÅRGÅNG 30

30-ÅRS JUBILEUM MED KILA BYALAG - en fest i glädje, minnen och buffe!

Vilken festkväll det blev! Den började med mingel förbi bordet, där man kunde ta för sig av både chips, salta pinnar, godisar och dryck. Med glaset i hand kunde man bekanta sig med varann, titta på en stor utställning, se kort på gamla konfirmandgrupper (från år 1893-1960) och även se gamla skolklasser. Där fanns bygdeblad att titta i, och TV-n med bläddrade bilder fångade intresset. (Va unga folk va förr!!!)

Läs vidare sidan 4

Stefans ledare

November, dystert och mörkt. Det stämmer för detta års november. Inte många soltimmar. Men julen är i antågande och kommer lysa upp vår tillvaro i alla fall. Ett evigt regnande har det varit och är än i skrivande stund. Men våra brunnar får ett behövligt tillskott. Snön kommer nog så småningom också. Nog om väder och vind nu.

Ett lyckat och välbesökt 30 årsjubileum har Byalaget haft i fina Norra Eds Bygdegård. Trevligt och träffa personer som jag inte sett förut men haft telefon och mailkontakt med. Se artikel i tidningen.

Jag har läst igenom det allra första Bygdebladet som kom ut för trettio år sen. Mycket intressant läsning, pionjärtidningen. Och speciellt för mig eftersom artikeln på förstasidan handlade om ett eventuellt kraftverk vid Knäsjön. Det blev inget kraftverk men en liten industrilokal

som jag var med och byggde på 90 talet då jag var verksam i byggbranschen. Då bodde jag i Karlstad och hade nog ingen aning om att jag själv skulle bo här 30 år senare. Jag var nyligen hos de nya ägarna och lämnade blomman som vi ger alla nyinflyttade till vårt Kila. Och passade på att lämna ett kort från byggtiden när grunden var klar och stolparna började resas. Tänk vad tiden går.

Byalaget

Vi har varit på flera Kommunbyalagsmöten som varit intressanta, innehållsrika och väl representerade av oss i Kila Byalag. Mycket som händer nu i kommunen och bra att få ta del av nyttig information. Nu kämpar vi vidare med Bygdebladet och lite andra saker som bevakning av vägar mm.

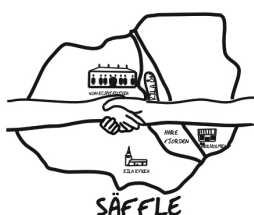
En fröjdefull Jul och ett gott nytt år önskar jag alla Kilabor, och alla andra förstås

Med Vänliga Hälsningar/
Stefan Johansson

ÖSTRA & VÄSTRA
KILABYGDEBLAD

KILA BYALAG

Utdelas gratis till hushållen i Kila samt till kilabor som vistas på äldreboende.

Prenumeration för övriga 170:-/år
Bankgiro: 745-1750
Swish: 123 60 26 025

Ansvarigt utgivare
Stefan Johansson 070-218 23 65
E-post: boda.kullen@gmail.com

Kassör
Morgan Jaresjö 070-3327782
E-post: morgan.jaresjo@telia.com

Sekreterare
Åke Broström 070-562 25 84
E-post: bassudden@yahoo.se

Artiklar och annonsunderlag
mailas eller sänds till:
E-post: kilabygdeblad@gmail.com

Layout:
Linda Waaksma-Edens
0730261388
E-post: imjore@hotmail.com

Tryckt: Åmåls Grafiska AB

**Skall Bygdebladet fortleva behöver
vi fler som skriver i tidningen.
Vill du vara med och bidra i någon form,
hör av dig till någon av ovanstående.**

Inflyttade:

Hanna Jakobsson och Samuel Ottosson
med dottern Esther Ottosson
Kila – Sätters Gård

Elke Apolte och Jens Peter Holtorf
Västra Takene - Väggården

Födda:

Ulrica Broström och Jonatan Dalberg
Dottern Ebba
Rud Byggningen

En ljusupplevelse i kilabygden

Grått..grått..grått ute - men radan på kyrkbacken i Kila mötte vi ljus från marschaller och Saras Anderssons ljusdekorationer. När kyrkklockorna ringt och kyrkvärden Morgan Jaresjö välkomnat till luciafest i kyrkan var det dags för luciatåget. Där kom vackra lucian Moa Bäckström och hennes följe av tärnor, smålucior, tomtar, pepparkaksgubbar och stjärngossen Sixten...ca 20 deltagare.

Vi fick lyssna till en rik variation av julsånger. Martin Rhodén spelade och ledde programmet från piano assisterad av Barbro Högeryd, Sonia Holmström och Gunilla Karsten. Ur reportoraren kan vi nämna: Goder afton,

Lusse lelle, Sockerbagarn, Låt det brinna, pepparkakesången. Sex småtomtar framförde: Tomtar, tomtar, och Sixten Knutsson 7 år var solist i Staffan stalledräng, och han sjöng med bravur! Prästen Kennet Gagnero höll en kort andakt, som han illustrerade med ett levande ljus. Efter talet fick vi sjunga med i sången Nu tändas tusen juleljus. Luciaprogrammet avslutades med "God jul önskar vi er alla, och ett gott nytt år", och till luciasången tågade man sedan ut och lyssnarna tackade med en stark applåd.

Kvällen avslutades i församlingshemmet, där församlingskåren bjöd på kaffe/ saft, lussebullar och pepparkakor. Både barn och vuxna kunde köpa lotter, som det sen var dragningar på. Församlingshemmet var fullsatt och stämningen mycket trivsamt.

text: Eric Högeryd
bilder: Kajsa Brandt och
Linda Waaksma

30-ÅRS JUBILEUM MED KILA BYALAG

- en fest i glädje, minnen och buffe!

Det officiella firandet startade.

Ett 60-tal deltagare hade kommit, och nu var det dags att ta plats vid borden. Byalagets ordförande Arne Berg höll välkomsttal både till medverkande och gäster. Han presenterade kvällens konferencier Kjell Olsson från Långserud samt kvällens trubadur Dan Johansson från Tösse. Senare välkomnades också riksdagsman Daniel Bäckström. Dessa tre kom att sätta färg på kvällens program och sprida både kunskap och glädje.

En 30-årig historia

Byalaget hade valt att ge en muntlig redogörelse från de 30 åren och därtill de berättande sidorna i förra bygdebladet. Kvällens konferencier Kjell Olsson tog nu vid och ställde frågan till byalaget: Hur började det, och när kom Kila-bladet ut?

Åke Broström, som var först ut, berättade om Byalagets folk från början till nu. Det har bestått av ett 50-tal ledamöter, där dock sex stycken är avlidna.

Åke läste upp alla deltagarnamn. Han berättade, att han själv kom med i byalaget år 2005, ”och min första uppgift var att slå gräs”, sa han. (skratt!!) Åke bad om en applåd för alla nämnda medlemmar - från förr och nu - som frivilligt jobbat för kilabygden. Det blev ett kraftig applåd.

Rådets nestor Roland Takman intervjuades av Kjell Olsson.

Vi sammanfattar:

Roland var utbildad på handelslinjen i skolan och var suveränt duktig på skrivmaskin (med 900 nedslag på 3 minuter!) Det kom till pass, när de första bygdebla-

den skulle skrivas. De skrevs på skrivmaskin, med spritduplikator, sax, klister och häftapparat som nödvändiga redskap, 4 ggr om året. Det första Bygdebladet trycktes 1990. Numera är upplagan 550 ex. och trycks i Åmål. Byalaget delar själva ut bladen i postlådorna. Numera finns det också många prenumeranter. Ansvarig utgivare är Stefan Johansson.

Den 23 oktober 1989 bildades Kila Bygdekommitte efter ett stormöte i en studiecirkel, som Gösta Törnkvist ledde. Den hade rubriken ”hela Sverige ska leva”. 17 dagar senare bildades Byalaget - den 9 nov. 1989. Dess förste ordförande var Rejdar Karlsson från Rud. En av de första stora uppgifterna var planerandet och byggandet av barnstugan på Fiskarberget. Vi hänvisar här till förra bygdebladet (2019:3) där detta beskrivs av Roland Takman. Verksamheten på Fiskarberget lever och blomstrar och den är i dag fullbelagd med barn. Vilken glädje för kilabygden!

Gösta Törnkvist och Sune Fransson fortsatte berättandet. Gösta kom till Kila från Bengtsfors år 1989, och han och Sune Fransson blev med i första Byalaget tillsammans med 9 andra (se förra Bygdebladet!) Båda berättade om saker, som gjorts - betydelsefulla minnen - under de 30 åren. Där fanns: gemenskapen mellan östra och västra Kila, Kilas aktivitetsvecka i juli, midsommar på Echstedska gården, årets kilabo, möten på Bykärringen, den mobila bastun, det medeltida triumfkrucifixet, som genom Törnkvists försorg återbördades till Kila kyrka från museet på Sägudden

i Arvika. Vidare: bryggan byggs vid Kila kyrka, likaså estrad och grillplats, badbrygga ordnas vid Sjön sjö, badplatsen vid Baa städas upp, promenadstigen och bryggan på kilaön likaså.

Törnkvist nämnde också om byggandet av församlingshemmet i Kila 1989.

Sune Fransson berättade att kilaön kan komma att bli ett kyrkoreservat. Han nämnde också om Landsbygdsriksdagar, som kilabor deltagit i, samt om bussresor med sightseeing för kilaborna, Kjell Olsson påminde om den stora händelsen med ”bredband i Kila”. Långserud och Kila var mycket pådrivande och bland de första, som fick det.

Trubaduren Dan Johansson

sjunger och spelar Vid fyra tillfällen under kvällen fick vi lyssna till skön underhållning av gitarrvirtuosen och sångaren Dan Johansson från Tösse. Utan stora choser satt han där på sin höga pall och musicerade. Han visade sig vara en mycket skicklig sångare och musiker, och berättade, att han fick sin första gitarr, när han var 8 år gammal. Han har

Kjell Olsson - en glad konferencier

Kjell Olsson gjorde en utmärkt insats som programledare. Han småpratade med folket, bjöd på sin humor och läste dikter på bygdemål. Vi fick höra tex. Leasingavtal, Konstgössel, Sju sörters kaker, Då ä dä sömmer, och Namnbyt. Och han fick mycket respons för sin insats i jubiléet.

Kvällens höjdpunkt och utblick i världen

Direkt från ett riks-hemvärns-ting i Sunne, där han träffat både försvarsministern och överbefälhavaren i Sverige, kom vår kände riksdagsman Daniel Bäckström för att berätta om sitt liv i riksdagen. Han gör där sitt femte år och är aktiv i försvarsutskottet.

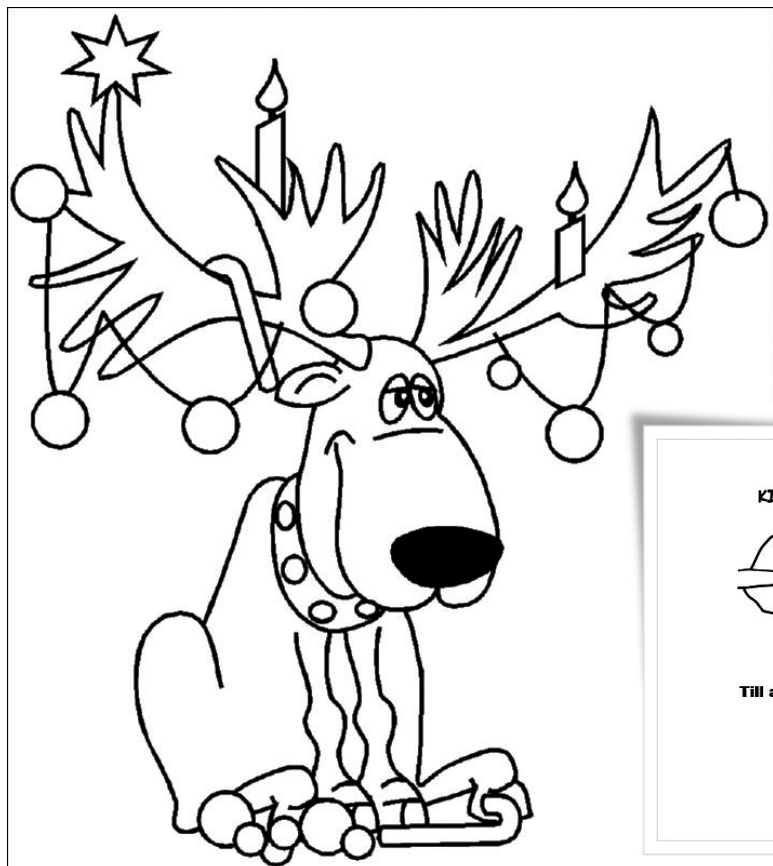
Daniel gratulerade Byalaget till jubiléet. Sen anknöt han till vår situation och frågade: - hur länge räcker vår mat i en krissituation i Sverige? - Centrallagret räcker 3-8 dar, sa han, och vår sårbarhet är stor. Efter många år av nedrustning arbetar vi nu i försvarsutskottet med krisberedskap och upprustning av vårt militära försvar - sa Bäckström. Han har besökt flera länder i arbetet, som t.ex Ukraina, Vitryssland och Ryssland. I riksdagen jobbar han tisd, onsd, torsdagar om det är

valt att spela på amerikanskt till verkade gitarrer och har 9 stycken hemma att välja på.

Vad vi fick höra? Jo, en kavalkad av sånger från kända musiker som: Björn Afzelius, Sven-Erik Magnusson, Jonny Cash, Rolling Stones, Cornelis Vresvik, Jerry Williams, Totta Näslund och Oskar Lindros. Lyssnarna kände igen sånger och kunde sjunga med i dom...tex: - Du är den finaste jag vet, Jag ringer på fredag, Somliga går med trasiga skor, Did I tell you, Två mörka ögon, Var är du min vän?

Och slutligen S-E Magnussons: Så många mil så många år. - Kraftiga applåder följde.

Den utmärkt goda buffén kom lägligt Vi fick gå till lilla salen och fylla våra tallrikar. Där fanns det dignande fat med hamburgerkött, skinka, kalkon, gratäng, frukter, ananas, melon, druvor, och sallad. Personalen passade upp oss med den äran. Gott om dryck fanns på borden. Vi hade god tid att umgås och prata, och därtill blev vi ombedda att ta mera mat! Tack!

TACK

Till alla som kom och bidrog till att skapa ett trevligt 30-årsfirande.

Er medverkan var mycket värdefull för oss.

Styrelsen Kila Byalag

möjligt. I augusti var Daniel under tre veckor med i en resa till USA. En grupp på 18 personer från 16 olika europeiska länder deltog. De var till Washington, där de besökte en kongress och även till utrikesdepartementet Pentagon. Vidare till FN huset i New York. Man såg också muren mellan USA och Mexiko vid deras besök i San Diego. Vid en ledighet passade Daniel på att resa till Rocky Mountain Nationalpark, där de besökte en konsert med vitala Diana Ross (75år)

Daniel avslutade sitt intressanta tal med att betona, hur viktigt det är att bygga relationer mellan olika länder, men också på hemmaplan, att främja ledarskap och bygga gemenskap trots olikheter. Därför är byalaget ett viktigt forum i Kila, avslutade Daniel Bäckström, som också inbjöd oss till studiebesök med guidning i riksdagen.

Kvällskaffe med gratulationer och lyckönskningar

Deltagarna blev bjudna på kvällskaffe med god kaka, och

sorlet nästan dränkte trubadurens avslutande sånger...men alla verkade trivas. Ordförande Arne Berg höll i avrundningen av kvällen, tackade alla medverkande och byalagets egen personal. Ungdomarna i serveringspersonalen fick ett särskilt tack, och där fanns Moa Bäckström, Lisa och Johanna Höök och syskonen Sanna och Laban Eriksson. Alla medlemmarna i byalaget har gjort en fin insats på olika sätt, och allt fungerade bra under jubileet.

I slutet av kvällen framfördes gratulationer och lyckönskningar till Byalaget. Först ut var Malin Axelson från von Eschstedeska gården. Hon lämnade en blombukett, men också ett löfte att återkomma med ett äppleträd senare. Hon sa sig ha planer på att plantera det på Kilaön.

Näst i tur att gratulera var Kila IF genom ordförande Jan Olsson, och från Norra Eds bygdegård lämnade Sören Ekström blommor.

Säkert var det många, som denna kväll var tacksamma över det stora och ansvarsfulla arbete Byalaget utför. Vi vill instämma i gratulationerna, tacka för kvällen, och önska er alla en god fortsättning i arbetet i Kila!

På uppdrag/
Eric Högeryd

**Din skog.
Dina rättigheter.**

Vi värnar din äganderätt och brukanderätt.

mellanskog.se

Kontakta Björn Andersson
för mer information
tel: 070-322 65 23

 MELLANSKOG

Rubens Maskin AB

Krossat bergmaterial i alla förekommande grovlekar för slitlager, bärlager och underbyggnad av vägar samt singel för gjutning.

Vi levererar eller du hämtar själv vid Dyvlandakorset

Ring för prisuppgift: Sven-Erik 070-522 14 63 • Ruben 070-343 20 70

Öppet: Måndag-fredag 7.00-16.00

Lupinen – vacker men ändå en inkräktare i vår fauna!

Det har under senare år blivit allt mer uppmärksammat att lupinerna längs våra vägar sprider sig, inte bara längs vägdkilen utan också in på åkrar och ängar. I sommar har Trafikverket gjort en riktigt stor insats på väg nr 529 Kila växel – Pellerud och väg 530 Lövenborg – Fjäll för att höja vägarnas standard. Diken har rensats från jord och grus på båda sidor av vägarna, trummor har byts, nytt 20 cm bärlager har

lagts på och 7 cm asfaltliknande ytskikt har lagts på på nästan hela vägsträckorna. Vi boende i området är väldigt nöjda med arbetet och resultatet.

Problemet som vi i byalaget kan ana är att de nu bortrensade jord- och grusmassorna nu tippats på många olika platser. Vi i byalaget kan väl befara att lupinen nu sprider sig ytterligare. Byalaget har därför kontaktat länsstyrelsen i Värmland och

bett om råd och tips om hur vi ska kunna mildra effekterna av att lupinen sprider sig ytterligare. Artikeln nedan från länsstyrelsen ska därför ses som ett råd och i viss mån en anvisning hur vi kan förfara för att minimera lupinens utbredning.

Text: Morgan Jaresjö

Blomsterlupin – ”ett hot mot den svenska floran”!

Det har under senare år blivit allt mer uppmärksammat att lupinerna längs våra vägar sprider sig, inte bara längs vägdkilen utan också in på åkrar och ängar. Äntligen börjar fler inse att de verkligen är ett problem och hot mot delar av den svenska floran och det svenska landskapet.

Lupiner tillhör inte den svenska floran utan har sin naturliga växtplats i Nordamerika och har tagits hit under 1800-talets början för att pryda våra trädgårdar.

Lupinerna har spridit sig kraftigt längs med dikeskanter och längs med järnvägsspår. Nyanlagda skogsvägar kantas ofta inom bara ett par år av lupiner. På senare år har lupinerna även börjat växa ut i ängsmarker som ligger nära vägar där lupiner finns. Försätter spridningen av lupiner riskerar ängsmarkernas naturligt förekommande arter av ängsväxter, ängssvampar och fjärilar att konkurreras ut.

Förutom att hota den biologiska mångfalden försämras även fodret från sådana marker, eftersom blomsterlupinen är giftig både färsk och torkad. Vissa djur verkar dock kunna äta den utan synbara problem och det finns marker där

betande får håller nere lupinbestånden väldigt bra. Att helt utrota blomsterlupin är nog en omöjlig uppgift och det man främst får rikta in sig på är de områden som har hög biologisk mångfald. Och områden som är lupinfria idag bör hållas fria.

Vilka metoder för bekämpning av lupiner som är bäst vet vi inget om idag men att slå dem flera gånger per säsong kan vara ett alternativ. Om de inte tillåts blomma kan de i alla fall inte sätta nya frön. Ett annat är att gräva upp plantorna men då måste det material som tas bort tas om hand så att inga frön eller delar av jordstammen sprids vidare. Om man har stora massor av jord med blomsterlupin i är ett sätt att gräva ett stort hål ca 3 - 4 meter djupt och lägga massorna där. Täck över med jord eller sand. Tar du upp lupinplantor med t.ex. maskrosplöckare kan du lägga plantan soligt och på ett avgränsat område så de torkar ut. Sprid inte lupiner avsiktligt och gör det du kan för att inte heller sprida dem oavsiktligt. Om du åker längs en väg och plötsligt stöter på ett litet bestånd, stanna och slå av eller gräv upp. Annars är det med största sannolikhet ett mycket större bestånd efter ett år eller två.

Ett par andra arter som tagits hit av människan och som sprider sig mer eller mindre okontrollerat är jättebalsamin och kanadensiskt gullris. Røj gärna bort även dessa.

För ytterligare information och uppgifter på kontaktpersoner se Länsstyrelsen Värmlands hemsida <https://www.lansstyrelsen.se>

Bildtext: Fältgentiana under press av blomsterlupin en allt vanligare syn i de svenska ängsmarkerna.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Sverige har fått något som heter 1177 Vårdguiden.

Det är en samlingsplats för information och tjänster inom Hälsa och Vård

Där erbjuds sjukvårdsrådgivning, information, inspiration och e-tjänster. 1177 finns på webb och telefon och har öppet dygnet runt. Jag kopierar lite av det som står på deras webbsida.

Det finns sex huvudmenyer. Liv & hälsa, Barn & gravid, Olyckor & skador, Sjukdomar & besvär, Behandling & hjälpmedel och Så fungerar vården.

Du kan besöka 1177.se, logga in för personliga e-tjänster och ringa 1177 för sjukvårdsrådgivning.

Bakom 1177 Vårdguiden står den svenska sjukvården genom alla regioner i samverkan.

Besök 1177.se på webben för att få kunskap och hitta tjänster inom hälsa och vård från alla Sveriges regioner. Du kan läsa om sjukdomar, behandlingar, regler och rättigheter. Här kan du också hitta kontaktuppgifter till vårdmottagningar och logga in för att kontakta vården.

Med 1177 Vårdguidens e-tjänster kan du se personlig vårdinfor-

mation och kontakta vården på ett säkert sätt. För att få personlig vårdinformation måste e-legitimation användas.

En liten sammanfattning av vad som går att göra som inloggad. Barnens vårdärenden. Läsa sin journal. Beställa vissa prover. Hantera intyg. Stöd och behandling/rådgivning. Särskild sida för reumatisk sjukdom. Boka, omboka eller avboka en tid. Förnya recept och hålla koll på läkemedel och hjälpmedel. Kontakta vården på nätet. Hjälpelinje för psykiskt stöd.

1177 finns även på en vanlig telefon. Slå 1177. Inget riktnummer eller annat. Det går att ringa dygnet runt.

För att skriva allt som finns bakom 1177 får inte plats i denna tidningen.

Det finns massor med information om symtom och behandlingar m. m.

Det är en fantastisk satsning som regionerna har startat. Mycket information och mycket hjälp till självhjälp. Meningen är nog inte att 1177 skall ersätta vården men kanske korta ner köerna lite. Särskilt till vårdcentralerna. Det är ju

dit man vänder sig med frågor.

När vi satt i församlingshemmet och funderade på om vi skulle ha fiber i Kila. Då var det en framtidsvision att fibern skulle underlätta en alltmer ansträngd sjukvård. Vi tog det nog inte riktigt på allvar den gången. Men nu är regionerna på gång. Bra eller dåligt får framtiden utvisa. Viktigt är att den opersonliga elektroniska utvecklingen inte ersätter våra vårdcentraler. Med en alltmer åldrande befolkning så måste vårdcentralerna vara kvar. Det går aldrig att ersätta den personliga vården/omvårdnaden med datorer.

Det ena får inte utesluta det andra. I sommar när jag skulle förnya ett recept. Då var det lättare att knappa in uppgifterna på 1177 än att sitta timvis i telefonkö till Säfle vårdcentral.

Och kom ihåg, det ersätter inte akutvård, larmnumret 112 gäller som vanligt. Och vårdcentralen i Nysäter skall vara kvar.

Text Arne Berg

Musik i Sommarkväll Kila Kyrka

Musik i Sommarkväll Kila Kyrka
Det har varit många bra musikkvällar i Kila Kyrka. Detta är en av dom som jag besökte 2/7. Duon Erik Lihm (känd från Vikingarna) och Fredrik *Frippe* Myhrer (allsidig trubadur som spelar och sjunger i olika konstellationer) stod för musiken, en blandning av välkända låtar från Sven-Ingvars, Cornelis mm, Erik bakom sin keyboard och Frippe med gitarr. En trevlig spelning som gladdade ca 150 personer. Vi

får tacka Martin Rohden som får till så många bra musikkvällar.

Bild och text
Stefan Johansson

JLB

BYGGHANDEL AB

ALLT FÖR BYGGET
Byggmaterial till rätt pris.

Vi erbjuder även ritservice vid om- & tillbyggnad, kök,
nyckelservice, plåtverkstad mm

Avelsåter 4, 661 94 SÄFFLE
0533-601 50 info@jlb.se

Din researrangör på hemmaplan

Vi erbjuder totallösningar för din show,
konsert, kryssning, shopping, resor mm
för såväl privatpersoner som företag.

Vi har moderna, säkra och bekväma
bussar i olika storlekar för att kunna
anpassa oss till dina behov

Välkommen!

Vi finns för alla!
Det lilla företaget med de stora möjligheterna!

NYSÄTERS / BUSS AB

0533-300 45

info@nysatersbuss.se • www.nysatersbuss.se

KOSKELA

Golv & Bygg AB

GVK-certifierad för våtrum

070 - 573 31 65

**"Ingenting är omöjligt -
det kan bara ta lite längre tid"**

Öka skogens värde

Röjning & plantering utföres

Hans Eriksson

Bolet, 070-208 36 30

Resan till Kila

Kila by, Hycklinge socken, Östergötland.
Byn strax efter storskifte, med den täta,
gamla bebyggelsen ännu bevarad. Bygata.
Foto: Sigurd Erixon, Nordiska Museet

För de flesta som läser Kila Bygdeblad finns det en stark relation med "vårt" Kila – vare sig vi som är födda här och lever i "diaspora", de som flyttat hit eller de som aldrig bott någon annanstans.

Men det finns flera Kila i Sverige. Går vi till "Geografiskt-statistiskt handlexikon över Sverige", standardverket från 1880-talet som efter sin utgivare brukar kallas för "Rosenberg" så finns det inte mindre än 15 olika platser runt om i Sverige med namnet.

Några av platserna är små, och jag har långtifrån besökt alla. Men visst är de värda att uppmärksammas! Någon av dessa platser kanske ni har besökt, om inte, kom gärna dit.

Förutom vårt Kila, så finns det två socknar till med tillhörande kyrkor som heter Kila. Kila i landskapet Södermanland ligger i Jönåkers härad i nuvarande Nyköpings kommun. Fram till 1994 så svischade trafikanterna på E4:an förbi en vit, säregen kyrka i moderna former. Många stannade till, och den som går in i kyrkan

blir rikt belönad.

Den gamla kyrkan i Kila var från 1700-talet och var på 1960-talets början svårt angripen av husbock, att enda lösningen blev att riva och bygga nytt. Den äldsta kyrkan var från medeltiden och låg fem kilometer öster om den nuvarande kyrkplatsen.

Den nya kyrkan ritades av stadsarkitekten Kurt von Schmalensee i Norrköping och invigdes 1963. Kyrkan har torn, men klockarna finns kvar i den gamla klockstapeln. Några år senare kunde korväggen prydas med ett konstverk i guld- och stenmosaik av den då unge konstnären Bengt Olof Kälde (1936-2014), med motiv från Uppenbarelsebokens vision av det himmelska Jerusalem.

Konstverket har blivit uppmärksammat och Bengt Olof Kälde kom att fortsätta sin gärning, både inom kyrkokonst och heraldik. I maj 2017 deltog jag i en högmässa i Kila kyrka med biskop Johan Dalman med 50-årsjubileum för konstverket. Då blev det tillfälle att studera konsten på

riktigt nära håll. Mitt första besök i Kila var sommaren 1985 med föräldrarna.

I närområdet är Kila annars känt för Stavsjö bruk och stationssamhället Ålberga, men allra mest för möbelfirman Kila möbler som lockar kunder både från Södermanland och Östergötland.

Den andra socknen med namnet Kila ligger i Västmanland, utmed landsvägen (riksväg 56) mellan Sala och Västerås i Övertjurbo härad och Sala kommun. Den rosafärgade kyrkan syns väl i odlingslandskapet och från 1300-talet, med torn från 1780. Här var jag första gången i augusti 1998 och gjorde ett återbesök i juni 2019.

I Kila socken i Västmanland finns också kurorten Sättra brunn med en träkyrka från 1863-66, samt Östanbäcks kloster med den tillhörande Enhetens kyrka. Det sistnämnda är något så ovanligt som en klostergemenskap inom Svenska kyrkan.

Förutom de tre Kilakyrkorna finns också en del byar och ensamma gårdar med namnet Kila. Den mest intressanta av dessa ligger i södra Östergötland, i Hycklinge socken och Kinda härad. År 1912 gjorde den unge etnologen Sigurd Erixon (1888-1968) vid Nordiska Museet en undersökning av byn, som då stod inför en skiftesreform som innebar att bebyggelsen i byn splittrades. 1946 gavs resultatet ut i bokform i boken "Kila – en östgötsk skogsby".

Jag besökte Kila i augusti 2017

och fann en pittoresk by med flera röda hus med vita knutar. Jag pratade med ett tyskt par från Potsdam som hade fritidshus i byn och trivdes bra. Den unika oskiftade byn är dock ett minne blott och lever kvar genom Erixons dokumentationsarbete. Förutom dessa tre Kila så finner vi, allt enligt Rosenberg de övriga Kila enligt följande:
I det gamla Älvsborgs län, landskapet Västergötland: En gård vid

Ätraån i Hillareds socken, Kinds härad, en gård med kvarn vid Lillån i Tranemo socken, Kinds härad, en by vid Viskeån och Varbergs järnväg i Berghems socken samt en by i Kölabys socken, Redvägs härad.
I Gävleborgs län: En by i Delsbo socken, Hälsingland.
I gamla Göteborgs och Bohus län, landskapet Bohuslän: En by i Morlanda socken på Orust och en gård i Foss socken, Tunge härad.

I Hallands län och landskap, två byar, båda i Årstads härad: En i Drängsered och en i Gällared.
I Kalmar län och landskapet Småland: En by i Dalhems socken, Norra Tjusts härad.
I Örebro län och landskapet Närke: Ett indraget militieboställe i Kumla socken.

Text: Carl-Johan Ivarsson

*Den moderna kyrkan i Kila i Södermanland.
Foto: Carl-Johan Ivarsson*

*Interiör från Kila kyrka i Södermanland vid mosaikkonstverkets 50-årsjubileum 4 juni 2017.
Foto: Carl-Johan Ivarsson*

*Kila by i Hycklinge, Östergötland den 14 augusti 2017.
Foto: Carl-Johan Ivarsson*

*Kila kyrka i Västmanland en junidag 2019.
Foto: Carl-Johan Ivarsson*

Medan vi väntar...

Denna tid då vi närmar oss årets sista dagar är det vanligt att man återkopplar sina tankar, minnen och känslor över den tid som gått. Hur det nu än är, så har allt sin egen tid. Tiden går med eller utan oss. Med andra ord står den aldrig stilla.

Som barn väntar man ibland otåligt på att tiden ska gå. I all synnerhet inför speciella högtider såsom födelsedagar och julen. Dröm om min förvåning då jag som vuxen upptäckte att tiden, ja, den går ibland alldeles för snabbt...jag stannar upp i min tankegång och för mig själv; "var har egentligen tiden tagit vägen?"

Trots denna upptäckt, som inte längre förvånar mig lika mycket, ju äldre jag blir så känner jag mig välsignat glad över att barnet i mig ännu finns kvar. Kort sagt en alldeles utomordentlig härlig lyckokänsla!

Allteftersom vi lever och lär kan också vårt tidsperspektiv ändras och till en viss grad även vidgas. Är man öppen inför vad framtiden kan ge, kan tankar och känslor även utformas och livet kanske får ny mening.

Medan vårt tidsperspektiv avspeglas, i det alldagliga såväl som i det fördolda, är dock tiden densamma. Det vill säga en gåva i sig själv med allt vad det innebär. Med detta sagt, tiden är en ovärderlig gåva som givits oss, en gåva vi får förvalta hur och när och var som helst. Med andra ord; varje dag, varje litet ögonblick går inte att mäta. Detta kan inte underskattas nog! Något som vi blir påminda om var gång vi måste ta farväl av någon vi håller av.

Vår tid är här och nu, om än begränsad, ett kapitel i sig. Något vi får vara rädda om, liksom värna om varandra. Att värna om varandra kan vi inte göra får mycket, snarare tvärtom!

Som den nya Värmlänning jag blivit, finns det ingen annan plats på jorden jag hellre skulle vilja vara. Värmland är för mig en unik plats där människor, djur, natur och miljö tidslöst smälter samman. Ja här vill jag leva mitt liv till fullo!

God Jul och Gott Nytt År!

Anette Westermarck
Präst Kila/Gillberga församlingar
bild: Christina Höglund - Olsson

Allhelgonagudstjänst

Söndagen efter alla helgons dag hölls traditionsenligt gudstjänst i Kärrholmens bygdegård. Gudstjänsten leddes av kommunister Anette Westermarck som gästade bygdegården för första gången. Hon var dock känd för de flesta av besökarna som hade träffat henne vid tidigare tillfällen. Predikan handlade om Guds vilja och frid. Hos livets Gud får vi hämta kraft och livets Gud lämnar oss inte. Kantor var Martin Rhodén. Harmonikören framförde under ledning av Barbro Grunnan ett knippe uppskattade sånger och avslutade som alltid med "Mötas och skiljas".

Efter en, som vanligt välbesökt gudstjänst serverades kaffe med dopp.

Nästa gudstjänst är planerad till annandag påsk.

Text: Ewa Sjögren

WALLS MÖBELVERKSTAD
SÄFFLE

förfrågan omklädsel skickas till
wallsmobelverkstad@gmail.com

Fartkameror!!

Ja nu har de kommit upp, fartkamerorna utefter E18. De första i Säfle Kommun (rätta mig om jag har fel) För många kanske en dyr *blix*. Trafiktrycket och speciellt den tunga trafiken har nog ökat efter E18.

Många kör väldigt fort och speciellt på rakan efter Knöstadkorset mot Karlstad. Jag bor ju själv efter denna sträckan så ser varje dag en del inte alltför smarta omkörningar. Och efter att de nu varit uppe ett tag så ser jag ett mycket lugna

re tempo på trafiken och vilto-lyckorna som är påtagligt många efter denna sträckan kommer sannolikt att minska. Så de kommer att göra nytta.

Text: Stefan Johansson

Bild: Arne Berg

Nytt värmesystem i församlingshemmet

Pastoratet investerar för framtiden, miljön och personalen. De gamla pelletspannorna byts mot bergvärme. Det är Kila, Gillberga och By som har fått bergvärme under hösten.

När pelletsen byggdes pratades det om förnyelsebara bränslesystem. Nu är det utsläpp som är det viktiga.

Här i Kila så är det bergvärme i kyrkan sen tidigare, nu är det bergvärme även i församlingshemmet.

Det borrades tre hål på 200m vardera. Värmepumpen är på 28 kilowatt. Det är ca.600 l vätska som cirkulerar mellan hålen och värmepumpen.

Även elementen i huset ses över

och kompletteras där det behövs. Allt har fungerat bra både installationen och uppstarten. Framför allt är det tiden med tillsyn och underhåll som minskar. Systemet är driftsäkrare eftersom det inte är så många saker som kan krångla.

Hittills så är alla nöjda med värmesystemet, det bara går o går. Att slippa sotning och ständig oro för att det inte skall vara varmt känns jättebra säger Sara. Gräsmattorna ser inte så fina ut för tillfället. Men till våren så blir det nytt gräs och fint igen.

De gamla pannorna, vad blir det med dem? Pannor och pelletslager kommer att säljs via Klaravik auktionssida på nätet. Anlägg

ningen från By är redan såld.

Tack vare att församlingshemmet i Kila är flitigt utnyttjat så möjliggjordes denna ombyggnad. Det känns tryggt för framtiden när pastoratet måste minska på

antalet byggnader.

Vi har ett fint församlingshem i Kila som vi skall vara rädd om. Det betyder mycket för församlingen och bygden med bra samlingslokaler.

Text o bild Arne Berg

Information om Kila Hembygdsgård

Mor Annas stuga på Harnäs.

I höstnumret skrev jag några rader om Hembygdsgården att den förmodligen vid årsskiftet återlämnas till Harnäs sommarstugeförening. Det var i augusti 1981 som nybildade Kila hembygdsförening i ett nyttjanderättsavtal började sin mångåriga renovering av det gamla, förfallna huset. Idag finns inte de eldsjälarna kvar i livet som satte igång och utförde detta arbete under ledning av Gösta Takman. Kvar finns ett bevarat hus, kanske från 1600-talet, som berättar om gånga tider för kommande generationer.

Vid ett möte i höst beslutades att Sommarstugeföreningen nu vid årsskiftet återtar ansvaret för hus med inventarier. Likaså återlämnas stolpboden och museidelen i ladugården och de gamla föremålen där. Vi kom också överens om att träffas nästa höst för en avstämning och att alla inventarier till dess anses som deponerade. Det innebär att om någon vill återta skänkt föremål så är det möjligt.

Ordföranden i Sommarstugeföreningen Stig Börjesson kom med förslag att försöka hålla huset

öppet en tid under nästa års Kila-vecka och önskade att någon från Hembygdsföreningen finns med för att berätta om Mor Anna och huset.

Kila Hembygdsförening lever vidare även om vi saknar en ordförande just nu. Jag kommer att kalla till årsmöte i början av nästa år så välkomna med.

Text: Gösta Törnqvist,
kassör i Kila Hembygdsförening

MÖRKERSPÅRNING I KILA

när Equmeniakyrkans ungdom i "Fredax" bjöd in till storsamling.

I den mörka kvällen, den 15 november, var det åter dags för höstens spårning. Starten var hos Hans Eriksson i Bolet och gick i en 1,5 km slinga i skogen och sen tillbaka till kyrkan. Tillsammans i små grupper och rustade med ficklampor lyste man sig fram efter reflexbitar på träd. Här och var träffade man på stationer. Man fick bestämma vikten på 5 saker och lägga i turordning, eller passa ihop olika djur med deras horn och andra kroppsdetaljer. Vid en kontroll spelade några ledare upp två

bibelberättelser: den barmhärtiga samariten och den förlorade sonen. Dessa händelser fick man sen frågor på längre fram på spåret. Helt plötsligt fick man lämna ifrån sig ficklamporna, för att i mörkret följa ett rep genom snarig terräng. Snart kom man fram till en ljusallé, där spåret lystes upp av ett 100-tal lyktor hängande i träd eller på marken. En tjugig upplevelse mitt ute i skogen! Drygt hundratalet ungdomar, barn (de yngsta 5-6 år) och vuxna deltog i spårningen. Deltagare från Värmlandsbro, Millesvik, Säffle och Svaneholm ville vara med i Kila. Spårningens mål var sen Equmeniakyrkan, där det var varmt, och där det bjöds på oboy, smörgås och kladdkaka. Förhoppningsvis lärde man sig denna kväll mer om kamratskap, sammanhållning, att ta hand om varandra och att vi är älskade av Gud som fadern i

bibeldramat älskade sin förlorade son. Kvällens äventyr blev en sporre för fortsättningen i Fredax för barn och ungdomar.

Text: Börje Danielsson

"När första ljuset brinner står julens dörr på glänt....."

...så också i bygdegården i Kärrholmen.

Det är något alldeles särskilt med att få tända det första ljuset i advent. Och alldeles extra bra känns det förstås, om man själv har stöpt ljuset - även om det inte ens är helt rakt.

I år, lördagen den 9 november, var det åter dags för detta hantverk. Förberedelserna hade startat redan kvällen innan med att täcka golvet med papp, dra sladdar till "stöpstationerna", fixa grytor och stöpkärl och en del ommöblering.

På förmiddagen hade elva förväntansfulla kvinnor samlats runt borden för att börja knyta ljusvekar på pinnar. I köket smälte ljusmassan redan från åttatiden på morgonen. Ljusmassans temperatur är viktig för att få fina ljus och fylldes därför på i stöpkärlen så ofta som möjligt.

Så började själva stöpanandet. Men en jämn rörelse ner och upp i ljusmassan doppades vekarna, varefter man sen i långsam takt gick och placerade pinnen på en ställning. Där skulle ljuset hinna svalna innan nästa dopp.

Så fortgick dagen i "slow-

motion", vilket gjorde att man försattes i ett skönt, vilsamt, nästan meditativt tillstånd, medan ljusen sakta växte och tog form. Förmiddagskaffe och en god lunchsoppa med hembakat bröd serverades under dagen av vår alldeles egna husmor, Aina. Inte förrän höstmörkret hade lägrat sig hängde cirka 300 vita, vackra ljus färdiga att klippas loss från pinnarna. Förhoppningsvis kommer de sprida både värme och ljus runt om i stugorna i bygden.

Med hälsning om en
Riktigt God Jul!
från Östra Kila
Bygdegårdsförening
gm/Yvonne

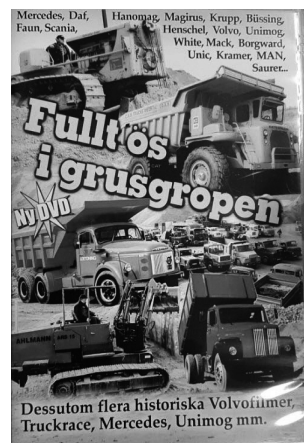
- 1 Mamma Irene med dotter Helena
- 2 Några från den äldre generationen:
Yvonne doppar medan Carina och Runa väntar.
- 3 En yngre generation :Mika doppar och de tre systrarna Grammenis vänta på sin tur
- 4 Carina med svärdottern Mika.
- 5 Mamma Nina med döttrarna Alice, Erika och Kajsa.

Filmvisning i Kärrholmens bygdegård

Under hösten har det varit filmvisning i bygdegården vid två tillfällen. Den 30 oktober visades den första filmen "Hästen i skogen". Detta var en repris från tidigare och handlade om skogsarbete med häst före traktorns intåg. Den 13 november var det dags för nästa film "Fullt ös i grusgropen". Filmen visade 150 klassiska maskiner i arbete i en stor grustäkt i Tyskland. Den visade även utvecklingen av Volvos lastbilar från 1920-talet och alla kända modeller genom 1950-talet fram till år 2000. Det visades

även korta avsnitt om MAN-Mercedes- och Unimog-lastbilar. Företaget MAN startade med motortillverkning för gruvor redan 1758 och första lastbilen rullade 1924 med en motor på hela 20 hästkrafter. Mercedeslastbilen presenterades 1896 från fabriken i Mannheim. Det visades även hur fantastiskt Unimog tar sig fram i terräng med sin drift på alla hjulen. Båda filmkvällarnas filmer hade en speltid på drygt två timmar så

det behövdes en paus med kaffe och smörgås i halvtid där alla hade möjlighet att ventiler sina egna historier om lastbilar och maskiner.

Text: Ewa Sjögren

Adventsgranen på kyrkbacken!

Adventsgranen på kyrkbacken! När denna lilla notis skrivs är det 28 november och till kommande helg första söndagen i advent. Ännu ett år har snart gått men sällan har jag väntat så mycket på att få tända ljus i advent efter en sällsynt mörk och regntung höst. Årets gran kommer från Björkås och är elva meter hög där den nu

står på kyrkbacken. Granen har skänkts av Hettie och Erwin Gout. Stort tack för granen! Vi hoppas att årets gran får stå där i lugn och ro på sin plats och lysa fint och att inga kraftiga vindar faller den till marken som hände i fjol. I årets granpatrull med fällning, transport och resning har Jörgen Svensson, Åke Broström, Roger

Nilsson och undertecknad ingått. Vid resningen användes maskiner från Br. Jakobsson i Guterud som manövrerades av Kenth och David Jakobsson. GOD JUL och GOTT NYTT ÅR till Er alla läsare av bygdebladet!

Morgan Jaresjö

Svenska Gårdar

Säljer och värderar gårdsegendomar över hela Sverige
Säffle 0533-104 10 • www.svenskagardar.se

**MATJORD & GRUS
BARKMULL & TÄCKBARK**

**Lastväxlare
Hjullastare
Grävmaskiner**

ENTREPRENAD AB

SÄFFLE • 070-940 73 33
www.jpentreprenad.se

jocke@jpentreprenad.se
www.jpentreprenad.se

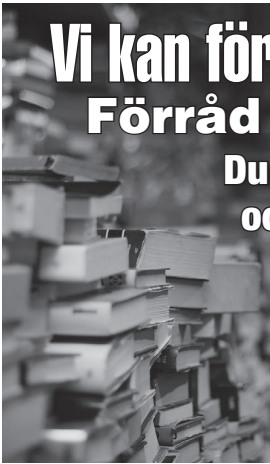
Höjda virkespriser!

Kontakta oss på VVDS
Besök gärna vårt kontor på Magasinsgatan 4 i Säffle

VVDS

Andreas Olsson
 070 - 512 43 52
andreas.olsson@vvds.se

Carl-Johan Holmberg
 070 - 180 05 76
carl-johan.holmberg@vvds.se

Vi kan förvara det mesta!

Förråd • Bilar • Båtar
 Du kan även hyra Kylrum
 och Boulebana Inomhus

Vallarna AB

Värmlands Nysäter
 Lars-Åke på 070-641 38 87
 eller vallarna@banhof.se

Vill du få håret klippt?
 Permanentat?
 Färgat?

Ring mig på
0722 465 111
 Så kommer jag till dig!

Kerstin Jakobsson
 Buvattsrönningen

Öxnevåls Gård

En liten bondgård i Kila med glada djur!

- Linderödssvin • Får • Getter • Höns • Ankor • Kalkoner •
- Duvor • Hästar • Hundar • Katter • Kaniner • Marsvin • Bin •

Vi säljer bland annat lamm- och grislådor

Följ vår vardag på Facebook eller Instagram
 sök oxneval

Hör av er till Keiko vid funderingar: 073-3793542

LP:s Biodling AB

honung • vaxkakor • Lindesa bisalva • ljusvekar
 samt allt till din biodling

Butiken i Torstensbyn är öppen alla vardagar
 9-16

Tel: 0533-63111 • www.lpsbiodling.se
 Vi finns på Facebook och Instagram!

Bygdegård med verksamhet under många år.

Bygdegården i Kärrholmen uppfördes 1920 som skola, då den gamla skolan 1914 hade brunnit ner som låg strax norr om denna. När skolverksamheten upphörde 1954 sålde Gillberga kommun skolbyggnaden till Kila Östra Bygdegårdsförening den 15 december 1961 för 3.000 kronor allt upprättat och undertecknat.

Köpet var förknippat med vissa förbehåll. Köparen förband sig att använda stora salen till samlingslokal samt erbjuda övervåningen till kontor Söderblom. Att icke utan kommunens tillstånd försälja fastigheten. Om föreningen upphör skall fastigheten återgå till kommun eller annan kommun Gillberga uppgått i. Detta kan

man läsa i protokollsutdrag från Gillberga kommuns julisammanträde. Det fanns ytterligare att förbehåll om att omgående välja en styrelse för en bygdegårdsförening.

År 1961 valdes följande styrelse: Hilma Edner, Inger Gunnarson, Knut Nilsson, Folke Fransson, Allan Eriksson och Lennart Berghel

Suppl.: Alli Hargåker, Lisa Fransson, Karl Nilsson, KE Eriksson, Jonas Jansson och Yngve Nilsson samt Knut Nilsson som sammankallande.

Vice värld Algot Edner. Revisorer Tore Hargåker suppl. Hjalmar Gustavsson.

Alla i den första styrelsen är borta nu, men många är fortfarande med och stöder föreningen med engagemang på olika sätt. Från sammanträdet i juli 1962 fastställdes årsavgiften till 3 kronor. Detta år fick kassören förskottera 921 kronor och 52 öre.

Övervåningen var uthyrd till en familj.

Text och bilder: Sune Fransson

AB JK:s Måleri
Stora Backa, Övre Träcka
Utför allt inom branchen
mail: l.takman@telia.com

070-382 83 42

Lars Takman

Fint föl från Kila

Jag fick höra att Maria Sinclair hade ett föl som placerat sig bra på fölbedömningen.

Det får bli en liten telefonintervju. Hej vad är det för fint föl du har, berätta.

Maria. Jag är så otroligt glad för Marrón Sin Sol. Han föddes i maj 2019.

Han vann gångartsklassen och blev tvåa totalt best in show på fölbedömningen. Bästa gångartsföl i Värmland för svenska halvblod (Swedish Warmblood, SWB).

Vid fölbedömningen tittar domarna på fölens exteriör och gångarter, samt det allmänna intrycket. Totalt fick Marrón 86,7, vilket är höga procent och jag blev mycket glatt överraskad över det fina resultatet.

Jag köpte mamman, Soltricia af Torslunda 2017 när jag köpte gården Marieberg.

Pappan heter Demand 1344.

Jag har inte hållit på med hästavel

länge, och därför betyder utmärkelsen extra mycket.

– Det blir en boost kan man säga, att det man gör och tror på blir rätt, det gäller ju att få till rätt matchning.

Med vänlig hälsning,
Maria Sinclair

Visst är han fin. Vi får lägga Marrón Sin Sol på minnet, kanske vi får se honom i något större sammanhang om något år.

Byalaget önskar er lycka till.
Arne Berg

 **SANNES
BYGG**

NYBYGGE
TILLBYGGE
ROT-RENOVERING

072-217 15 10
www.sannesbygg.se

Granås Fordonsrep
Nysätersmacken-Öknemacken

Ring Andreas 072-5602332

Prisvärd manuell Skogsvård
på dina marker
Röjning, Plantering, Vindfällor

Kontakta
Johan Graad
070 - 600 95 19

Kök, inredningar,
dörrar samt andra
snickerier tillverkas
efter dina önskemål

TF Snickeri
Thomas Felth, Smedbyn, Säffle
0533-631 27

Vedanläggningar, reparationer
& försäljning

Allt i värme, vatten & avlopp

ERLEWEINS
RÖR

070-541 77 55 • 0533-621 31
Sjöbyn Framgården, 661 94 Säffle

SCHULLSTRÖMS BYGG

0730254525

www.schullstromsbygg.se

MOELVEN

**VI GER DIG RÅD SOM FÅR
DIN SKOG ATT VÄXA MER**

Tommy Johansson
070-517 26 30

Joakim Karlsson
070-600 87 01

